

Tiszta vizet - a vízbe

Egy nyári tábor tanulságai

Bármilyen szeszélyes is az idei nyár, mégiscsak örülni kell neki, s kik szeretnék ezt az évszakot jobban a vakációzó gyerekeknek. Hogy néhányuknak nem egészen felhőtlen a nyári örömei időszaka, abban nagy része van a legkedveltebb szünidei időtöltésnek: s trandolásnak.

Történt ugyanis, hogy az Ujszegeden szervezett nyári sportnapközi tábor nevelői a gyerekek rosszullétére figyeltek fel a múlt hónap végén. Június 28-án a Szegedi Tömegsport Egyesület táborvezetője, Laluska Györgyné jelentette a KÖJÁL-nak, hogy sok a hiányzójuk (aznap a 337 gyerek közül 82 nem jelent meg), és többük-ről tudják, hogy betegek: fejük fáj, hánytak. Másnapra viszont már 161 gyerek hiányzott.

A KÖJÁL szakemberei megvizsgálták az étkeztető Tisza gyönyge étterem konyháját és a fürdő vizét is, mert úgy tűnt az első jelekből, hogy a strandon megforduló gyerekek betegedtek meg.

A konyha vizsgálata egyértelműen kizárta a gyanút, hogy ételmérgezés okozta a bajt. Mint dr. Kajár Irén, a KÖJÁL megbízott főigazgató főorvosa, dr. Fodré Zsófia és dr. Kiss Ilona osztályvezetők elmondták, a vizsgálatokból kitűnt: a víz lehet a ludas. Már másnap megkapták a bakteriológiai eredményt, mely szerint — a Sportuszoda kivételével — a két fürdő medencéből vett vízmintha a megenge-

dett baktériumtartalom — a szakemberek összcíraszámának hívják összefoglaló néven — értékeit sokszorosan túllépte. Erzéketesebbé teszi a tény, egy összehasonlítás: milliliterenként 10 ezer a „megtűrt”, s volt olyan minta, amelyben 60 ezer, de olyan is, amelyben 1 millió 200 ezer volt az összcíraszám. Egyszerűbben fogalmazva szennyezett volt a víz. A megbetegedések ezt igazolták is.

Az egészségügy szakemberei ekkor elrendelték, hogy az úszásoktatást tegyék át a frissen töltött medencékbe, ám tartós megoldást ez sem jelentett. A következő turnusnál, pontosan egy hét múlva, ismétellen észlelték az említett rosszullét-tüneteket, amelyekkel egyértelművé vált, hogy az úszásoktatásban résztvevők fertőződtek meg — a víztől. Ekkor felfüggesztették az úszótanfolyamokat. A leállás után három nappal már nem észlelték betegséget — s azóta sincs.

Nincs, mert azzal egy időben, hogy a medencék „bünnőségét” megállapították, az üzemeltető vállalat figyelmét felhívták a higiénés követelmények hatékonyabb biztosítására, a Szegedi Vízművek és Fürdők Vállalat két héten belül beszerzett egy új klórszóró-berendezést, amellyel megbízhatóan fertőtleníteni lehet a fürdővizet. Július 16-a óta ismétellen folytatják az úszásoktatást.

Valójában az ügy rendbe is volna, legfőképpen majd

tudomásul vesszük, hogy néhány érzékenyebb szemű fürdőző panaszokdikk köthet a gyulladásról — az erősebben klórosított víz jóvoltából — s nekik ajánlhatjuk, vegyenek úszószemüveget. Bizhatunk benne, hogy ez már nem lesz akkora hatású jelenség, mint a közelmúltbeli tömeges rosszullét. Am az feltétlenül előkívánczik a jámbor fürdőzőből, vajon tömegfertőzésnek kell ahhoz bekövetkeznie, hogy rájövünk, nem is olyan jó az a víz?

Felülük viszont az is, vajon honnan, s hogyan kerül hétről hétre sorozatosan a medencékbe az a minősítetlenül sok „csíra”? Valljuk be őszintén, mi vagyunk a tettesek. Sokan egyszerűen figyelmen kívül hagyjuk, hogy a közös medencékbe nem tisztálkodni, hanem pihenni, szórakozni járunk. Az öltözőkből kijövet elegánsan kikérüljük a tusolót, ahonnan pedig tisztességesen lemosva kellene kijönnünk. És azt a „másik” helyiséget is elkerüljük... Igaz, a majdnem — meztelen egyformaság mindannyiunkat elrejt, s bizonyára ezen vendég közül ezerszáz mondhatná az ellenőrizhetetlenségbe vetett bizalmával, hogy ő aztán nem... De érdemes lenne már végre elgondolkoznunk, ahogy színházba nem illik piszkos ruhában bemenni, úgy ide sem piszkosruhátlanul. Önmagunk egészsége érdekében...

En mindenestre mosom kezeimet. De vízbe lépés előtt!

Igriczi Zsigmond

Kodály-emlékmúzeum

Szerdán a Művelődési Minisztériumban ajándékozási-leteti szerződést írt alá Kodály Zoltánné Péczely Sarolta és Erdei Péter, a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet igazgatója. Az okiratot jóváhagyó záradékkal látta el Köpeczi Béla művelődési miniszter.

A szerződés értelmében a Budapest VI. kerület Népköztársaság útja 89. számú házban — ahol a nagy magyar zeneszerző 1921-től haláláig, 1967-ig élt — Kodály Zoltán emlékmúzeumot létesítenek.

Az ajándékozás illetőleg a letétbe helyezés jóvoltából lehetővé válik hogy a lakás két szobáját eredeti állapotában, emlékmúzeumként nyissák meg az érdeklődők előtt. A harmadik szobában stúdió és könyvtár, lemez-, valamint folyóirat-tár kialakítását tervezik. Itt őrzik majd Kodály Zoltán valamennyi megjelent művének egy-egy példányát, lemezeket, kottákat, írásokat.

Mától Szegeden

Ipari konferencia

Az MTESZ Csongrád megyei Szervezete, a Magyar Kereskedelmi Kamara Délalföldi Bizottsága és a Szegedi Ipari Város igazgatósága július 26-án és 27-én immár a XIV. ipari-tudományos konferenciát rendez. A hagyományos tanácskozás 1968 óta kapcsolódik az ipari vásárhoz.

A Technika Házában elhangzó előadások témaköre: A vállalati irányítás új módszerei, lehetőségei az iparban.

Ma délelőtt fél tizenegykor lesz a megnyitó. Utána Ballai László az MSZMP Központi Bizottságának gazdaságpolitikai osztályvezetője és Beck Tamás, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke a vállalati belső ér-

dekeltségi rendszer továbbfejlesztéséről tart előadást. Délután Vissi Ferenc, az Országos Tervhivatal gazdaságirányítási osztályának vezetője az új vállalati és vállalkozási formákat, a vállalati irányítás módszereit ismerteti.

Pénteken délelőtt 9 órakor Rednagel Jenő, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium tervezési főosztályának vezetője az élelmiszer-termelés fejlesztésének főbb irányairól szól. Utána dr. Zacher László, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos főmunkatársa a trösztök kialakításának és megszüntetésének tapasztalatait ismerteti. A tanácskozáson több vállalati vezető is felszólal.

Nagyító alatt: az utánpótlás

NEB-vizsgálat a szakmunkásképzés helyzetéről

A hazai középfokú oktatási rendszernek bizonyításra nem szoruló fontos része a szakmunkásképzés. A nevelés-oktatás személyi, tárgyi és szociális feltételeit, az 1967-re várható demográfiai hullám „előkészületeit” épp e terület népgazdasági jelentőségére tekintettel vette nagyító alá a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság munkacsoportja. A szakmunkásképző intézetekben és a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolákban a közelmúltban fejeződött be a vizsgálat, melynek tapasztalatait tegnap, szerdai ülésen vitatta meg és összegezte a megyei NEB. Az effajta vizsgálatok során természetből adódóan főként a negatív tendenciák, a megoldásra váró gondok kerültek felszínre, noha a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnak a vitában résztvevő szakértője szerint Csongrád megye még a kedvezőbb adottságú, a fejlesztési lehetőségekkel okosan gazdálkodó megyék közé tartozik. Egyebek között lényegesen javultak az oktatási tárgyi feltételei a hetvenes évektől kezdődően, nőtt a műszaki és mérnöktanulók, a szakoktatók száma, a megyei tanács a munkerszükséglet változásaihoz, a reális igényekhez igazította az iskolák képzési profilját.

Gondot okoz azonban, hogy az iskolák tervezésének idején nem a valós szükséglet, hanem az adott pénzügyi fedezet a perdomító tényező; azaz gyakori a kétműszakos tanítás, vagy hogy nem épülnek meg a tornatermek. Az intézetek és szakközépiskolák (a továbbiakban szakmunkásképzőként említjük mindkét iskolatípust) szakmai irányítását a megyei tanács, fenntartási feladatait az illetékes városi tanács látja el. Ebből a kettősségből következően az oktatás kívánt színvonalát nem mindenütt támasztják alá a pénzügyi lehetőségek. A tanulmelyek gépei, műszerei elavultak, karbantartásukra, cseréjükre nincs elegendő

pénz — a műszaki fejlődéssel ilyen módon nehéz lépést tartani. A korszerű elméleti ismeretek és a gyakorlati munka feltételei közötti szakadékok leginkább a leendő munkaadók, a képzésben részt vevő vállalatok érdekeit. A megkérdőjelezett munkahelyi vezetők szerint, végzett szakmunkásaiknak még legalább egy-két évre szükségük van, mire beilleszkednek, elsajátítják az oklevéllel már tanúsított, de a gyakorlatban meg nem szerzett ismeretanyagot.

Idé kívánczik az elgondolkodtató adat: matematikából a szakmunkásképzők átlagos érdemjegye 1,76, magyar-irodalomból pedig kettes, az ország egészét nézve... Elemi hiányosságok az olvasásban, helyesírásban, számolásban, magas bukási arány (egyes iskolákban csaknem egyharmados!) a jelzője annak, hogy hiányos már az általános iskolából hozott tudásalap is. A legrosszabb a helyzet a hiányszakmákban, ahová — átirányítással — a leggyengébb tanulók kerülnek, s ahol aztán a többség nem tud, vagy nem is akar felzárkózni a jelesebbekhez. „Lemorzsolódik”, mert — különösen a fizikailag gyengék, meg a bejárók — nem vállal(hat)ják föl a nulladik vagy a nyolcadik órai korrepetálás faramalmait.

A Művelődési Minisztérium, alapvető taneszközökről összeállított jegyzékéhez viszonyítva Csongrád megyében csupán 54 százalékos az ellátás színvonala. A tankönyvek beszerzése nehézkes, megvásárlásukhoz a diákoknak nem fűződik érdekük. A szakmai tankönyvek egy része későn, vagy egyáltalán nem jelenik meg, s amelyik eljut a tanulókhöz, az is sok korszerűtlen, elavult technológiát tartalmaz, nehézkes nyelvezettel. (A technikusképzésre 1985. szeptemberétől kijelölt 9 szakmunkásképző tanárai máris aggódnak, hogy meglesznek-e időben az új tankönyvek.)

Műszaki mérnöktanulónak lenni — részben az iskolák alacsony bérszintje, részben a pedagógusi képesítés megszerzésének kötelezettsége miatt — nem túl vonzó. A szakoktatók tábora nőtt ugyan, de inkább csak a fiatalabbakat tudják a szakmunkásképzők megfizetni. Märpedig a tapasztaltabb mesterek nevelő hatásáról nem szívesen mondanak le az iskolák. Őket persze megpótolhatnák a vállalati gyakorlati képzés oktatói, akik

meg elsősorban a vállalati érdekeket nézik és nem az iskolai tantervet. Keresetük nem éri el a jobb szakmunkások bérét (pedig ha oktatnak, ugyancsak jó szakmunkások lehetnek), anyagi érdekeltség hiány pedig érthetően nem törődnek a saját szakmai továbbképzésükkel nem. (Az általánosító megállapítás persze ebben az esetben sem azt akarja, hogy mindenütt, mindenkire jellemző volna...!)

S amit e gondok szünek: irreális osztályzatok, alacsony tudásszint, a gyakorlati oktatómunka csökkenő színvonala. A vállalatok — az előírásokkal ellentétben — a tanulók termelését nem különítik el a felnőttéktől, ráadásul a szakmunkásképző intézetekben létrehozott termelési értéket a tanácsai költségvetés el is vonja. (A szakközépiskolák — helyesen — anyagiilag is érdekeltek abban, hogy a tanulmelyi termelést érdemívé tegyék.)

A jelenlegi tanulmányi ösztöndíj-rendszerben szociális szempontok érvényesülnek. Így aztán az elégtelenre vizsgázó tanuló is kap ösztöndíjat, eléggé megkérdőjelezhetően... A népi ellenőrök szerint a több vállalatnál 1983-ban bevezetett társadalmi ösztöndíj-formát a létszámgondokkal, utánpótlási nehézségekkel küzdő vállalatoknak érdemes volna meghonosítaniuk. S ha a termelési tanácskozásokra, az üzemi demokrácia fórumaira is meghívják leendő szakmunkásaikat, ha szélesedne a szocialista brigádok patrónálási mozgalma, akkor tartósabbá válna a diák és későbbi munkaadója kapcsolata is. Talán a mostaninál (30—50 százalék) jóval több tanuló maradna ott az öt „kitanító” vállalatnál.

A — cikkünkben persze korántsem teljes körűen — feltárt helyzet javítását indokolja, hogy az általános iskolát végzetek több mint fele szakmunkásképzésben vesz részt, hogy a tanulók többsége fizikai dolgozók gyermeke és sok közöttük a hátrányos helyzetű. A vizsgálat megállapításai — egy 16 megyére és Budapestre kiterjedő országos helyzet-elemzés részeként — beke-rellnek majd a KNEB összefoglaló jelentésébe, melyet októberben a Minisztertanács elé terjesztenek. A téma illetően fontossága röviden indokolható: a magyar munkásszisztály utánpótlásáról van, s lesz szó... Pálffy Katalin

King Kong

Színes amerikai film. Írta: Lorenzo Semple Jr. Fényképezte: Richard H. Kline. Zene: John Barry. Rendezte: John Guillermin. Főbb szereplők: Jeff Bridges, Jessica Lange, Charles Grodin, John Randolph, Rene Auberjonois.

Először is: ráírtam, végig kellene kérdezni hölgyismerőseimet, előfordult-e már velük, hogy maimok (állatmaimok) tűntettek volna ki őket soha el nem múltó, olthatatlan epekedésükkel. Hát meg, ha a maiom ama híres nevezetes óriásdarab. King Kong, aki a 30-as évekbeli elődje után föltámadván, teljes-séggel amerikai szuperprodukcióként, a megszokott (ezúttal nvolcéses) késéssel, ime, most eljutott hozzánk. S noha a kedd esti Stúdió '84 azonnal hűteni kezdte a fölfokozott várakozás okozta nagyvárányú lelkesedést, svánitom, legfőképpen annyi sikert ér el vele, mint a monumentális, bár roppant érdelemgazdag gorilla Dwan-nál, ki szöke, törékeny és a grandiózus jószág szerelmének tárgya.

Másodszor: arra ébredtem rá, hogy King Kong jó két-órás jelenléte a magyar mozivásznakon egészen újszerű tanulságokkal szolgál. Mondjuk az ember ebben az energiaválságos világban olajait keres — és hegy-méretű maimot talál. Rossz fűlet, szentigaz, de istenem, még mindig jobb, mintha az ember például jóbarát, kedves szerető, netán igazi házastárs után kutat — és maiomra lel. Azután: Kolumbusznak nem csak a hamburger, a Ford-cég, Marilyn Monroe, Hollywood, no meg King Kong miatt lehetünk örökre halásak, de azért is, mert ha

Amerika nem lenne, nyilván sose vennék észre, hogy nincs az a váratlan fordulat, amiből nagy show-businessst ne lehetne csinálni. Ha meg a dolog rosszul sült el, mert a szerelmi vágyával nem bíró szuper-Magilla New Yorkot kezdő törni-zúzni, az US Air Force, vagis a légierő garantáltan megszabadít tőle, úgyhogy aggodalomra semmi ok. És bár a hön áhított frív King Kong és az azóta — filmbéli vágyainak valóban megfelelően — szitárá lett Jessica Lange (ő lát-szott A postás mindig kétszer csenget-ben) között nem jön létre, azért egy másik, fizikailag vélhetően jóval könnyebben kivitelezhető l'amour kibontakozása szemléltethető az enyhén cson-tos hölgy és a bozontos ös-lénytankutató között. Így a filmet még akár szerelmi háromszög históriának is fölfoghatjuk, ahol az egyik sarok kissé túlméretezett ugyan, de lám-lám, néha maiom és ember között is mily nehéz a választás.

Különben: ez a Paramount-Dino de Laurentiis-film valóban szuperprodukció. Az impozáns Kong nem mindennapi technikai megoldássorozata önmagában szenzációszámba megy, s noha néha bántóan látszik (a régesrég „szuperfilmek-re” emlékeztetően) a maiom mögé fényképezett háttér és egy-két hasonló trükk, de a ködbe borult sziget, a benszülőttek, az egész King Kong-ös millió vérbeli kalandfilm-részleteket mutat, profi módon megvalósítva, a feszültséget kellőképp fokozva-erősítve. Igaz, Kong első megjelenése után az egész cécó egyre inkább csunán rekeszizom-ingerlő effektusok sorozatába csap át, de ki állítja, hogy a legtöbb hasonló produktum nem a legfiabbnaknak való? Akik, ha leszá-

mítjuk a gáláns monstrum első, úgy-ahogy rémisztő megjelenését, nyugodtan élvezhetik a dolgot. Bár enyhén szólva bizarr, midőn King Kong testi mivoltában is (bizony!) közeledni próbál szívserelméhez, viszont hamar kiderül, hogy a rejtélyes szigeten az óriás-maimok is tanulnak biológiát. Mert az úgynek nincs közvetlen folytatása, boldog beteljesülésről ugyanis, bármily tragikus, nem lehet szó. Pedig a hölgyeményt, úgy tűnik, még kissé bántia is a dolgok illetén való alakulása. Érthető: őt aztán imádóia többször valóban a szó szoros értelmében a tenverén hordia, igazi vízésésben fürdött, tombolva rombol is érte, s igazán a legkevesebb, ha a végső harc után a Nagy Gavallér legyőzetvén, tüzesen forró könyvek hullajtának érte.

Hölgyeim! Be kell vallanunk: ilyesmivel konkurrálni valóban lehetetlen. Talán ezért van, hogy sok-sok csinos nő annyi „maimot” választ magának. Meglehet, kisebbek, kevésbé szörösek, tán nem is ennyire gálánsak és ábrázatuk is vonzóbb (bár ez utóbbi nem bizonyos), de tudjuk, nem mindig csak az gvermeteg, ami filmen látható.

Domonkos László

Városszépitők ötletládái

Ötletládákat helyezett el a legforgalmasabb közintézmények előcsarnokában, valamint a városháza előtt a székesfehérvári városszépitő és védő egyesület. Ezekbe a ládába bárki beledobhatja az egyesületnek szánt — névvel vagy név nélkül írt

— leveleit, megteheti városszépitő javaslatait, felhívhatja figyelmét a pusztuló, vagy elhanyagolt értékekre. Az ötletládákat két-három hetenként kiüritik, s minden figyelemre méltó ötletet felhasználnak az egyesület munkájában.